

Individspesifikke utgifter

kroner pr. måned

1. Mat og drikke

Kjønn	Jenter				Gutter				Kvinner		Menn		Gravide/ ammende
Alder	1/2-1	1-3	4-6	7-10	11-14	11-14	15-18	15-18	19-70	19-70	> 70	> 70	
Pr. mnd.	620	970	1150	1320	1380	1570	1500	1820	1540	1880	1390	1600	1730

2. Klær og sko

Kjønn	Jenter				Gutter				Kvinner		Menn	
Alder	< 1	1-3	4-6	7-10	11-14	11-14	15-18	15-18	> 18	> 18		
Pr. mnd.	320	490	510	580	660	630	820	740	830	730		

3. Helse og hygiene

Kjønn	Jenter				Gutter				Kvinner		Menn	
Alder	< 1	1-2	3	4-6	7-10	11-14	11-14	15-18	15-18	19-50	> 18	> 50
Pr. mnd.	320	360	180	120	140	300	200	350	250	500	380	470

4. Lek og fritid

Alder	< 1	1-3	4-6	7-10	11-14	15-18	> 18
Pr. mnd.	100	250	430	520	560	870	850

5. Reisekostnader (3-månederskort i Oslo pr. 01.01.2003, beregnet utgift pr. mnd.)

Alder	4-19	20-66	>66
Pr. mnd.	265	530	265

6. Spedbarnutstyr

Alder	Grunnutrustning	Supplering
	Fra 6 mnd. før fødsel	<1
Pr. mnd.	2850	530

Hovedrevisjonen 2003

I det foreliggende standardbudsjettet er det gjort noen endringer i forhold til tidligere versjoner av budsjettet som det er viktig å være oppmerksom på. Den viktigste endringen er at nivået budsjettet uttrykker er oppjustert i forhold til inntekts- og forbruksutviklingen det siste tiåret. Budsjettet skal fremdeles uttrykke et rimelig forbruchs-nivå. Men for at budsjettet skal gjøre det, er det nødvendig å ta hensyn til at oppfatninger om hva som er rimelig endres over tid. Varer som for eksempel i en periode ble ansett som luksuspregget, blir etterhvert en del av det som anses som nødvendig. De fleste varer som i dag inngår i "standardutrustningen" har på et tidspunkt blitt betraktet som luksus; kjøleskap, elektrisk komfyr, telefon, TV etc.

I løpet av den tiden SIFO har utarbeidet standardbudsjettet har vareutvalget vært rimelig konstant og bare blitt oppdatert i forhold til endringer i priser, samt utskifting av enkelte varer som ikke lenger finnes i markedet, eller som representerte aktiviteter som ikke lenger er aktuelle (cd-spiller har for eksempel erstattet platespiller). Etter vår mening endres det grunn-

leggende forbruchs-nivået sakte. Det skal ganske store endringer til i det generelle inntekts- og forbruchs-nivået før det får konsekvenser for nivået på det norske "standardforbruket". Det er selvsagt slik at økninger i inntekt også fører til økning eller kvalitative endringer i befolkningens forbruk. I første omgang skjer denne økningen i det forbruket som ligger utenfor standardbudsjettet, og det tar tid før det "nye" forbruket blir så innarbeidet at det inngår i befolkningens standard forbruk.

Inntekts- og forbruchsutviklingen i Norge det siste tiåret har imidlertid endret seg så mye at nivået på det opprinnelige standardbudsjettet ble liggende for lavt i forhold til hva vi anser som rimelig. For å korrigere standardbudsjett-nivået i forhold til den generelle økonomiske utviklingen, har SIFO justert opp forbruchs-nivået. Dette er bl.a. gjort ved å legge til nye varer og gjennomføre en generell oppjustering av varegrunnlaget i forhold til den empiriske utviklingen i perioden. Selve formen på budsjettet er i all vesentlig grad som tidligere.

Husholdsspesifikke utgifter

kroner pr. måned

7. Andre dagligvarer

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	200	250	340	460	540	610	670

8. Husholdsartikler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	350	380	450	550	590	670	700

9. Møbler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	310	350	410	530	610	730	820

10. Telefon, mediebruk, div. fritidsartikler

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	1330	1340	1370	1480	1520	1530	1540

11. Bilkostnader (drift, vedlikehold)

Antall personer	1-4	5-7
Pr. mnd.	1840	2650

12. Barnehage (heltidsplass, Oslo kommune jan. 2003)

Inntekt	>600 000	>350 000	>250 000	>150 000	<150 000
1. barn	3580	3320	2950	2280	750
2. barn	1790	1660	1480	1140	750
øvrige barn	900	830	750	750	750

Slik setter du sammen budsjett for kjernefamilien

For å vise hvordan budsjettet kan brukes, har vi laget et eksempel for kjernefamilien Nordmann. Fra tabellene har vi tatt ut tallene (merket med farge) for mor, far og barna Lars på 5 og Kari på 11 år. Tallene har vi lagt sammen for hvert forbruchs-område. I dette tilfellet kr 1150 + kr 1350 + kr 1540 + kr 1880 = kr 5950. Tilsvarende er gjort for de andre forbruchs-områdene.

1 Mat og drikke	kr 5 950	
2 Klær og sko	kr 2 730	
3 Helse og hygiene	kr 1 300	
4 Lek og fritid	kr 2 690	kr 12 670
- 20 % "stordriftseffekt"		kr 2 534
		kr 10 136
5 Reise (t/r arbeid)	kr 1 060	
7 Andre dagligvarer	kr 460	
8 Husholdsartikler	kr 550	
9 Møbler	kr 530	
10 Telefon, mediebruk	kr 1 480	
11 Bilkostnader	kr 1 840	kr 5 920
Utgifter pr. mnd.		kr 16 056
Utgifter pr. år		kr 192 672
Barnehage kr 2 950 pr. mnd.*		kr 32 450

"Totale" utgifter (avrundet) kr 225 122

* Vi har forutsatt at Lars er i barnehage og har beregnet utgiftene til en husholdsinntekt mellom kr 250 000 og kr 350 000.

Dette bør du merke deg

Før du tar budsjettet i bruk bør du ha lest "Kriterier og forutsetninger" og "Utfyllende om de enkelte forbruchs-områdene".

Individspesifikke forbruchs-områder omfatter varer og tjenester som er knyttet til enkeltindividenes forbruk, og utgiftene varierer med husholds-medlemmenes alder og kjønn.

I det husholdsspesifikke forbruket inngår varer og tjenester som kan benyttes av flere personer. Eksempler på dette er møbler, kjøkkenutstyr, telefon og aviser. Derfor er disse kostnadene relativt sett høye for enpersonshushold, mens de øker med bare mindre beløp med økende antall personer.

"Stordriftseffekt"

I Standardbudsjettet blir det beregnet en såkalt stordriftseffekt, som kommer til uttrykk ved at de fleste individspesifikke utgiftene reduseres med 20 % i hushold med flere enn tre personer. I hushold med bare en voksen beregnes stordriftseffekt først fra 5-personers hushold. Det forutsettes altså at hushold av en viss størrelse utnytter en del av de mulighetene som faktisk finnes til å redusere utgiftene, ved at f.eks. klær og fritidsutstyr arves mellom søsken, at mat og hygieneartikler kjøpes inn i større forpakninger, tilbud utnyttes, og egeninnsatsen økernår det gjelder å anskaffe råvarer eller tilberede mat.

Barnekostnader. SIFO anbefaler at budsjettet ikke brukes til å beregne hva det koster å ha barn. Budsjettet er bare egnet til å beregne de totale kostnadene for hushold der det er minst en voksen person. Dermed får man et uttrykk for husholdets forbruchs-utgifter og ikke utgifter for enkeltpersoner.

Suppleringsbudsjett.

Standardbudsjettet er beregnet på hushold som allerede har et rimelig forbruchs-nivå, og passer ikke for folk i etableringsfasen.

Oppdatering

Standardbudsjettet vil fortsatt bli holdt vedlike og justert jevnlig, med nye prøvninger eller med konsumprisindeks for de ulike forbruchs-områdene. Hovedgrunnlaget for budsjettet i 2003 er priser som ble innhentet i et utvalg forretninger i Oslo-området høsten 2002.